

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2012. március 31.

V. OSZTÁLY

2. változat

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra

I. **35 pont**
Olvasd el figyelmesen az alábbi mondát, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Emese álma

Valamikor réges-régen élt a kék vizű tó mellett, a magyarok régi hazájában egy öregember. Ögyek volt a neve, feleségét pedig Emesének hívták. Egyszer Emese elaludt a sátrában, és igen szépet álmódott. Azt álmodta, hogy leszállott fejére egy turulmadár, a csőrével megérintette szépen, gyöngéden az ajkát, s abban a pillanatban ezüstpatak eredt meg Emese méhéből, de olyan szép patak, hogy gyönyörűséges volt nézni. Az ezüstpatak folyt, folyt, nőttön-nőtt, ide-oda kígyózott, s végre valóságos folyam lett belőle. Mind arra folyt, amerre a Nap nyugszik le. Ezt álmodta Emese.

Egy öreg, fehérszakállú ember eljött Ögyekhez, mintha csak az Isten küldötte volna. Emese elmondotta az álmát, s kérte, hogy fejtse meg neki, mit jelent. Hát az öregember nagyon csodálatos dolgokat mondott.

– Azt jelenti az álmod, édes lányom – mondta a bölcs öregember –, hogy neked egy fiacskád fog születni, s az fölkerelkedik a magyarokkal, s mint az ezüstpatak, megy napnyugat felé. Azért megy, hogy új hazát keressen a magyaroknak. Az új haza szebb lesz, mint ez a mostani. A patakból folyam lett, úgy álmodtad, leányom, a kis magyar seregből pedig, mire az új hazába ér a fiad, erős, nagy nemzet lesz. Áldjon meg az Isten téged ezért a szép álomért!

– És az öregember igazat mondott. Emesének fia született, s ezt a fiút elnevezték Álmosnak.

1. Foglald össze egy-két mondatban Emese álmát!
2. Miért nevezik Emese fiát Álmosnak?
3. Milyen közös elemeket találsz a mesék és a fenti monda között?
4. Nevez meg három mondai jellemzőt, amely a szövegben érvényesül!
5. Értelmezd a következő kifejezéseket!
 - a. *de olyan szép patak, hogy gyönyörűséges volt nézni*
 - b. *az ezüstpatak folyt, folyt, nőttön-nőtt, ide-oda kígyózott*
 - c. *s az fölkerelkedik a magyarokkal*

II. **35 pont**

Írj varázsmesét, amelyben a következő próbákat kell a főhősnek teljesítenie: megmenteni az Igazságot, feltámasztani a Szeretetet, meglágyítani a Kőszívet!

III.**20 pont**

1. Alakítsd át a többes számban írt szószerkezeteket egyes számúvá úgy, hogy értelmes szót kapj!

Például: FÁK SÍRTAK = (FA + SÍRT) = FASÍRT

PIHÉK NŐNEK

ÁLLANAK A TOKOK

ÉLNEK ELEMÉK

A KAROK ÁSNAK

EZEK ÜSTÖK

FELCSEREK ÉLNEK

VENDÉGEK LŐNEK

LESZNEK ÁLLÁSOK

VILLÁK MOSNAK

FEJEID ELEMÉK

MENTÉK SÜLNEK

TENGENEK E RÉSZEK

2. Írd ki a következő szövegben megbújt népneveket! Segítségképpen kettőt már aláhúztunk.

A fél világot becsatangolt tenor végül huncut mosollyal mondta:

– Lásd, ángyom! A szomszéd, bár finnyás, ha megkérném, e téren számíthatnék rá: karabély nélkül is őrizné s védené e bűzlő kuckód, csak lássa heti ópiumadagját. Tegnap pedig, hogy kedvező napokat jósolt horoszkópja, oly jámbor lett, hogy tuskót is apríthatsz a hátán.

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont